

ЖОБА

**Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
«Ұлттық ғылыми-практикалық дене тәрбиесі орталығы» РМҚК**

**«Дене шынықтыру педагогін кәсіби жетілдіру:
ғылым, практика, инновация»
біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасы**

Астана, 2025

1. Жалпы ережелер

«Дене шынықтыру педагогін кәсіби жетілдіру: ғылым, практика, инновация» біліктілікті арттыру курсының білім беру бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрығымен бекітілген «Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларына» сәйкес орта білім беру ұйымдарының дене шынықтыру педагогтері үшін әзірленген.

Бағдарлама дене шынықтыру саласындағы дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігін арттыруға бағытталған.

Бағдарлама инновациялық педагогикалық денсаулық сақтау және заманауи білім беру талаптарын қолдана отырып, дене шынықтыру пәнін оқытудың негізгі бағыттарын меңгерудің жүйелі, сатылы тәсілін қамтамасыз ету үшін модульдік принципке құрылған.

Әрбір модуль теориялық және практикалық компоненттерді қамтитын логикалық аяқталған блок болып табылады, Модульдер дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігін жетілдіру жалпы мақсатымен біріктірілген.

Бағдарламаның ұзақтығы – 80 сағат.

1. Глоссарий

1) бағалау – әзірленген критерийлер негізінде қол жеткізілген оқу нәтижелерін күтілетін нәтижелермен салыстыра отырып жүргізілетін үдеріс;

2) дене тәрбиесі – өсіп келе жатқан ұрпақты денсаулығы мықты, физикалық және рухани жағынан кемел тұлға ретінде қалыптастыруға бағытталған педагогикалық үдеріс;

3) дене шынықтыру – мәдениеттің құрамдас бөлігі, адамның дене және зияткерлік қабілеттерін дамыту, қимыл-қозғалыс белсенділігін жетілдіру, салауатты өмір салтын қалыптастыру және әлеуметтік бейімделу мақсатында қоғам жасайтын әрі пайдаланатын рухани және материалдық құндылықтар жиынтығын қамтитын әлеуметтік қызмет саласы;

4) дене шынықтыру және спорт жүйесі – халықты дене тәрбиесімен қамту және дене шынықтыру мен спортты дамыту мақсатында қызмет атқаратын жеке және заңды тұлғалардың жиынтығы;

5) адаптивті дене шынықтыру және спорт – мүмкіндігі шектеулі жандарды оңалтуға және оларды қалыпты әлеуметтік ортаға бейімдеуге, толыққанды өмір сүруге кедергі келтіретін психологиялық тосқауылдарды жеңуге, сондай-ақ қоғамның әлеуметтік дамуына жеке үлес қосу қажеттігін түсінуге бағытталған спорттық-сауықтыру сипатындағы шаралар кешені;

6) бұқаралық спорт – халық арасында дене шынықтыруды дамытуға ықпал ететін спорттық қозғалыс;

7) спорт түрі – спорттың құрамдас бөлігі, оны ерекшелендіретін белгілерге жататындар: жаттығу өтетін орта, жарыс қызметінде

қолданылатын дене жаттығулары немесе зияткерлік қабілеттер жиынтығы және жарыс ережелері;

8) спорттық-бұқаралық іс-шаралар – адамның физикалық және зияткерлік қабілеттерін дамытуға, салауатты өмір салтын насихаттауға бағытталған, спорттық нысандар мен құрылымдарда, сондай-ақ спорттық-бұқаралық іс-шаралар өткізуге арналған ашық алаңдарда өткізілетін, екі жүз және одан да көп көрермендердің бір мезгілде қатысуын көздейтін іс-шаралар;

9) ұлттық спорт түрлері – тарихи қалыптасқан, жарыс қызметінің ерекше түрі болып табылатын, өзіндік ережелері мен ұйымдастыру тәсілдері бар дене жаттығулары мен халық ойындарын қамтитын спорт түрлері.

10) дене шынықтыру-сауықтыру және спорт нысандары – жеке тұлғалардың дене жаттығуларымен, спортпен айналысуы мен спорттық іс-шаралар өткізуі үшін арнайы жабдықталған (соның ішінде спорттық құрал-жабдықтармен) объектілер (алаңдар, ғимараттар, құрылыстар);

11) біліктілік – тиісті кәсіби қызмет түрі шеңберінде жұмысты орындау үшін қажетті кәсіби білім, іскерлік, дағдылар мен еңбек өтілінің жиынтығы;

12) педагог қызметін курстан кейінгі сүйемелдеу-педагогтің курстан кейінгі қызметіне үздіксіз мониторинг жүргізу және әдістемелік, консультациялық көмек көрсету арқылы оның кәсіби құзыреттілігін дамытуды қамтамасыз ететін іс-шаралар жүйесі;

13) курстан кейінгі мониторинг – педагогикалық практиканың нақты жағдайын курс бағдарламасының күтілетін нәтижелерімен, оның ішінде қашықтықтан режимде салыстыру мақсатында сертификатталған педагогтердің курстан кейінгі қызметін бақылау және бағалау жүйесі;

14) қорытынды бағалау – қысқа мерзімді біліктілікті арттыру курсының бағдарламасының талаптарына сәйкес педагогтің біліктілігі мен құзыреттілік деңгейін растау рәсімі;

15) тыңдаушы – біліктілікті арттыру курстарынан өтіп жатқан тұлға;

16) әдістеме – белгілі бір мақсатқа жету жолы; кез келген жұмысты дұрыс жүргізу әдістерінің жиынтығы; оқытудың, оқу іс-әрекетін жүзеге асырудың заңдылықтарын, ережелерін, әдістері мен тәсілдерін зерттейтін педагогика ғылымының саласы;

17) педагогикалық технология – педагогикалық әрекеттердің сәттілігін қамтамасыз ететін қатаң ғылыми жобалау және олардың дәл жүзеге асырылуы;

18) оқу әрекеті – білім беру субъектілерінің мақсатты, педагогикалық негізделген, дәйекті өзара әрекеттесу процесі, оның барысында жеке тұлғаны оқыту, дамыту және тәрбиелеу міндеттері шешіледі;

19) жасанды интеллект, Artificial Intelligence немесе AI – бұл адамның ақыл-ойына еліктеу арқылы ойлауға және үйренуге болатын машиналар немесе бағдарламалар жасауға арналған компьютерлік ғылымдардың бір саласы;

20) AI-құралдар — бұл жасанды интеллект алгоритмдерін қолданатын бағдарламалық қосымшалар, олар әдетте адам интеллектісін қажет ететін тапсырмаларды орындайды. Олар деректерді талдай алады, үлгілерді таниды, шешім қабылдайды немесе болжамдар жасайды. Мұндай құралдарға мәтіндер, суреттер жасауға, деректерді өңдеуге және тағы басқа мүмкіндіктері бар бағдарламалар жатады.

2. Бағдарламаның тақырыбы

Орта білім беру жүйесі білім алушылардың физикалық, интеллектуалдық, эмоционалдық және әлеуметтік даму негіздерін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Қоғамдағы қарқынды өзгерістер жағдайында – цифрландыру, технологиялық сауаттылықтың өсуі, білім сапасы мен балалардың денсаулығына қойылатын жаңа талаптар - мектептегі білім беру жүйесі педагогтердің кәсіби даярлығының мазмұнын жаңарту және тәсілдерін қайта қарау қажеттілігіне тап болады.

Орта білім беру ұйымдарындағы дене шынықтыру педагогі – білім алушылардың денсаулығын нығайту, жеке тұлғаның дене шынықтыруын қалыптастыру, әмбебап оқу және әлеуметтік дағдыларды дамыту, жалпы орта білім беру сапасын қамтамасыз ету жөніндегі міндеттерді іске асыратын негізгі тұлға.

Орта білім беру ұйымының дене шынықтыру педагогінің біліктілігін арттыру бағдарламасы педагогтердің кәсіби әлеуетін жетілдіру, білім алушылардың денсаулығы мен толыққанды дамуын қамтамасыз ету арқылы, сондай-ақ білім беру практикасының халықаралық стандарттар мен инновациялық тәсілдерге сәйкестігі арқылы орта білім беру ұйымы дене шынықтыру педагогтерінің кәсіби құзыреттерін дамытуға бағытталған өзекті және тәжірибеге бағдарланған білім беру өнімі болып табылады.

3. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері

Бағдарламаның мақсаты: саралауды, инклюзивтілікті, цифрландыруды, функционалдық сауаттылықты қалыптастыруды, СӨС уәждемесін және жеке өсуді ескере отырып, тиімді оқытудың заманауи білім беру тәсілдерін қолдану саласында дене шынықтыру бойынша педагогтің кәсіби құзыреттілігін қалыптастыру және дамыту.

Бағдарламаның міндеттері:

- тыңдаушыларға дене шынықтыру және білім беру саласындағы мемлекеттік саясаттың қазіргі тенденциялары мен стратегиялық бағыттары туралы білімді жүйелеуге ықпал ету;

- дене шынықтыру педагогінің әлеуметтік-психологиялық, когнитивтік және коммуникативтік құзыреттерін жетілдіру.;

- дене шынықтыру сабақтарында, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін инклюзивті білім берудің қағидаттарын, әдістері мен технологияларын терең түсінуді дамыту.

- жеке ерекшеліктерді, саралауды және функционалдық сауаттылықты қалыптастыруды ескере отырып, дене шынықтыру сабақтарын жоспарлаудың, өткізудің және бағалаудың инновациялық тәсілдері мен стратегияларын меңгеру;

- білім алушылардың салауатты өмір салтына, өзін-өзі бақылауға және өзін-өзі дамытуға деген ынтасын арттыруға бағытталған денсаулық сақтау және денсаулық қалыптастыру технологияларының арсеналын кеңейту.

- оқытудың тиімділігін арттыру, оқу процесін басқару және кәсіби даму үшін цифрлық білім беру ресурстары мен ІТ құралдарын пайдалану дағдыларын қалыптастыруға ықпал ету.

- заманауи педагогикалық технологияларды және инклюзивті білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, әртүрлі спорт түрлерін оқыту әдістемесін жетілдіру;

- оқушылардың жеке өсуіне және физикалық белсенділікке оң көзқарасын қалыптастыруға ықпал ететін психологиялық және педагогикалық қолдау құралдарын меңгеру;

- дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын заманауи талаптар туралы білімдерін кеңейту.

Курс аяқталғаннан кейін тыңдаушылар:

Біледі:

- дене шынықтыруды оқытуды және инклюзивті білім беруді регламенттейтін ҚР нормативтік құқықтық актілеріндегі негізгі ережелер мен өзгерістерді;

- МЖМБС және дене шынықтыру бойынша оқу бағдарламасының мазмұнын;

- білім алушылардың жас ерекшелік дамуының психологиялық заңдылықтары және психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу негіздерін, оның ішінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін;

- инклюзивті білім беру принциптерін, денсаулық сақтау технологияларын, сондай-ақ функционалдық сауаттылықты қалыптастыру әдістерін қоса алғанда, дене шынықтырудың заманауи педагогикалық технологияларды;

- балалардың саралануы мен нозологиясын ескере отырып, дене жаттығулары мен спорттық ойындардың негізгі түрлерін оқытудың теориясы мен әдістемесін;

- кәсіби қызметте цифрлық құралдарды пайдалану принциптері мен мүмкіндіктерін;

- дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын талаптарды.

Үйренеді:

- кәсіби қызметте нормативтік-құқықтық құжаттарды қолдануды;
- білім алушылардың жеке қажеттіліктеріне бейімдей отырып, пәннің оқу-әдістемелік материалдары мен ресурстық қамтамасыз етілуін талдауды;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға психологиялық және педагогикалық қолдау көрсетуді;
- жаңа тәсілдерді, саралау стратегияларын және инклюзивті оқыту әдістерін қолдана отырып, дене шынықтыру сабақтарын жоспарлау және өткізуді;
- оқушылардың нозологиясына байланысты түзету жаттығулары кешенін қолдану және олардың функционалдық мүмкіндіктері мен физикалық жұмысқа қабілеттілігін тестілеуден өткізуді;
- оқу үдерісін ұйымдастыру, деректерді жинау, кері байланыс орнату және кәсіби даму мақсатында жасанды интеллект (ЖИ) пен цифрлық технологияларды тиімді пайдалануды;
- салауатты өмір салтына ынталандыру және жеке дамуға бағытталған спорттық-бұқаралық және дене шынықтыру-сауықтыру іс-шараларын жоспарлау және өткізуді;
- оқушылармен, ата-аналармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас орнатуды.

Меңгереді:

- арнайы білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға психологиялық және педагогикалық қолдау көрсету дағдыларын;
- дене шынықтыру сабағын жоспарлаудың жаңа тәсілдері мен стратегияларын қолдану дағдыларын;
- дене шынықтыру пәні бойынша заманауи педагогикалық технологияларды, оның ішінде денсаулық сақтаушы технологиялар мен инклюзивті білім беру тәсілдерін қолдану дағдыларын;
- кәсіби даму мен инновациялық білім беру тәжірибелерін жүзеге асыру мақсатында цифрлық технологияларды тиімді қолдану дағдыларын;
- денсаулығында түрлі ауытқулары бар және әртүрлі ауруларға шалдыққан оқушылармен дене шынықтыру-сауықтыру сабақтарын өткізу әдістемесін.
- педагогикалық қарым-қатынастың коммуникативтік құзыреттілігі мен мәдениеті, кәсіби ұтқырлығы және өзгерістерге дайындығын.

4. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны

Бағдарламаның құрылымы

Бағдарлама педагогтердің кәсіби өсуінің негізгі аспектілерін қамтитын 7 модульден тұрады:

- 1) Қазіргі дене тәрбиесінің нормативтік-құқықтық негіздері.

2) Жеке тұлғаның өсуі мен мотивациясының психологиялық-педагогикалық негіздері.

3) Дене шынықтыруды оқытудың заманауи технологиялары.

4) Дене шынықтыруды оқытудың цифрлық трансформациясы: ЖИ, геймификация және денсаулық сақтау технологиялары.

5) Қозғалыстағы белсенді оқыту стратегиялары. Мектеп бағдарламасындағы спорт түрлері: тәсілдер, әдістер, стратегиялар.

6) Дене шынықтыру сабақтарында қолжетімді және инклюзивті білім беру ортасын қалыптастыру.

7) Дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамытудың педагогикалық шарттары.

Бағдарламаның құрылымы нормативтік базаны, өзін-өзі талдау мен кәсіби жетістіктерді бекітудің заманауи тәсілдерін, цифрлық және әдістемелік құзыреттерді дамытуды, педагогикалық тәжірибені ұсыну және тарату тетіктерін біріктіреді. Барлық модульдер логикалық өзара байланысты және педагогтердің кәсіби дамудың жеке траекториясын саналы түрде құру үшін қажетті дағдыларды кезең-кезеңімен қалыптастыруға бағытталған. Құрылым тыңдаушыларға білімді жүйелеуге, өзекті құралдарды игеруге және оларды білім сапасына қойылатын заманауи талаптарды ескере отырып, кәсіби қызметте қолдануға мүмкіндік береді.

Бағдарламаның мазмұны:

1) Нормативтік-құқықтық модуль білім беру ұйымдарында дене шынықтыруды оқытуды реттейтін қолданыстағы нормативтік-құқықтық базаны зерделеуге және практикалық қолдануға бағытталған; негізгі заңдарды, Үкімет қаулыларын, Оқу-ағарту министрлігінің бұйрықтарын және білім беру жүйесінің жұмыс істеу қағидаттары мен қағидаларын айқындайтын басқа да нормативтік құқықтық актілерді қоса алғанда, ҚР білім беру саласындағы өзекті заңнамамен танысу; ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін білім алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз етуге бағытталған инклюзивті білім берудің құқықтық негіздерін, олардың құқықтарын, білім беру ұйымдарының кепілдіктері мен міндеттерін зерделейді. Модуль аясында білім берудің әртүрлі деңгейлеріне арналған дене шынықтыру пәні бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының (МЖБС) және үлгілік оқу бағдарламаларының талаптарына талдау жүргізіледі. Сонымен қатар, қолданыстағы заңнамаға сәйкес жоспарлар, есептер, бағдарламалар және өзге де құжаттарды әзірлеу, бекіту және сақтау тәртібін қоса алғанда, әдістемелік құжаттаманы жүргізу мен рәсімдеуге қойылатын талаптармен таныстырылады.

2) Жеке өсу мен мотивацияның психологиялық-педагогикалық негіздері: бұл модульдің өзектілігі – қазіргі білім беру ортасында әрбір оқушының жеке ерекшеліктері мен қажеттіліктерін терең түсіну және тиімді әрекет ету қажеттігімен байланысты. Модуль дене шынықтыру пәнін

оқытуда заманауи тәсілдер мен әдістемелерді, технологияларды қолдануға, оқушылардың жас ерекшеліктерін, психологиялық және мотивациялық сипаттарын ескере отырып, дене тәрбиесі сабақтарында және денсаулықты сақтау педагогикасында кешенді көзқарас қалыптастыруға бағытталған.

Жас ерекшеліктері психологиясы мен педагогикалық психологиясының негізгі ұғымдарын, балалар мен жасөспірімдердің психикалық дамуының кезеңдерін, сондай-ақ жас ерекшеліктеріне байланысты дағдарыстардың дене белсенділігі мен спортпен шұғылдануға деген мотивациясына әсерін зерделеуді қамтиды. Ерекше назар ішкі және сыртқы мотивацияны түсінуге, дене белсенділігіне кедергі келтіретін факторларға (қорқыныш, сенімсіздік, ұялшақтық), сондай-ақ салауатты өмір салтын ұстану дағдысын қалыптастыру әдістеріне аударылады. Дене шынықтырудың мектеп ортасындағы психологиялық маңызы – оны әлеуметтену, адамгершілік құндылықтарды тәрбиелеу және жағымсыз мінез-құлықтың алдын алу құралы ретінде қарастырылады.

3) Қазіргі заманғы дене шынықтыруды оқыту технологиялары дәстүрлі әдістердің шегінен шығып, білім беру процесінің тиімділігін, интерактивтілігін және жекеленуін арттыруға арналған жаңашыл құралдарды педагогтерге ұсынады. Модуль қазіргі білім беру кеңістігінде дене шынықтыру пәнін оқытудағы өзекті тәсілдер мен әдістемелерді, технологияларды жан-жақты меңгеруге және оларды тиімді қолдануға бағытталған. Басты назар білім беру және тәрбиелеу мақсаттарына қол жеткізуге, оқушылардың дене шынықтыру белсенділігіне ынтасын арттыруға және салауатты өмір салты бойынша тұрақты әдеттерді қалыптастыруға бағытталған тиімді педагогикалық стратегияларды әзірлеуге және жүзеге асыруға бағытталады.

Модуль мақсат қою мен сабақ жоспарлаудан бастап денсаулық сақтау технологияларын енгізуге, оқытуды дараландыруға және сабақтан тыс жұмыстарды ұйымдастыруға дейінгі тақырыптардың кең ауқымын қамтиды. Дене шынықтыру деңгейі әртүрлі білім алушыларға сараланған көзқарасқа, тапсырмаларды бейімдеу әдістеріне, сондай-ақ дене шынықтыру саласындағы оқу жетістіктерін бағалау нысандарына ерекше назар аударылады.

4) Дене шынықтыруды оқытудың цифрлық трансформациясы: ЖИ, геймификация және денсаулық сақтау технологиялары.

Білім беруді цифрландыру, дене тәрбиесі педагогінің цифрлық сауаттылығын дамыту, оқыту, мониторинг, коммуникация және өзін-өзі талдау процесіне цифрлық құралдар мен сервистерді енгізу. Оқу-тәрбие жұмысында заманауи технологияларды қолдануда педагогтардың жеке кәсіби қызметін жетілдіру және құзыреттілік деңгейін арттыру. ЖИ (жасанды интеллект) және цифрлық технологияларды оқу процесін ұйымдастыру, деректер жинау, кері байланыс және кәсіби даму үшін пайдалану. Дене шынықтыру пәнінің оқу процесіне инновациялық білім беру

технологияларын енгізу. Тақырыптар бойынша тәжірибелік сабақтар оқу үдерісінде цифрлық технологияларды қолданудағы кәсіби дағдыларды жетілдіруге бағытталған.

Модуль педагогтердің ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігін қалыптастыруды, орта білім беру ұйымдарында мобильді және смарт оқытуды дамыту үшін цифрлық құралдарды қолданудың практикалық аспектілерін зерделеуді қарастырады.

5) Қозғалыстағы белсенді оқыту стратегиялары. Мектеп бағдарламасындағы спорт түрлері: тәсілдер, әдістемелер, стратегиялар. Модульді оқып-зерттеу барысында тыңдаушылар қатысушылардың денсаулығына зиян келтірмейтін оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру тәсілдері мен әдістерімен танысады, сондай-ақ қазіргі заманғы денсаулықты нығайту технологияларының әдістерін үйренеді. Орта білім беру типтік оқу бағдарламасына сәйкес спорт түрлері бойынша қазіргі заманғы оқыту технологияларын практикада қолдану жоспарлануда: волейбол, баскетбол, футбол, жеңіл атлетика, гимнастика, шаңғы/кросс дайындық, ұлттық спорт түрлері, қозғалмалы (жетекші) ойындар. Тыңдаушылар үлгілік оқу бағдарламасына сәйкес спорт түрлері бойынша ережелердегі өзгерістермен, жаңалықтармен, толықтырулармен танысады.

6) Дене шынықтыру сабақтарында қолжетімді және инклюзивті білім беру ортасын қалыптастыру.

Модульдің маңыздылығы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес инклюзивті білім беру қағидаттарын іс жүзінде іске асыру қажеттілігіне байланысты. Модуль ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу ерекшеліктерін зерделеуді көздейді. Білім беру процесінде әртүрлі нозологиялары бар балаларды түсіну мен қолдаудың кешенді тәсілі қарастырылады..

ЕБҚ бар білім алушылардың психологиялық-педагогикалық сипаттамаларына ерекше назар аударылады, бұл дене шынықтыруды дамытудың, ынталандырудың және қабылдаудың жеке ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді. Модульдің практикалық бөлігі әр баланың нақты қажеттіліктерін ескере отырып, дене шынықтыру бойынша оқу бағдарламаларын бейімдеу және даралау әдістерін игеруге бағытталған. Модуль шеңберінде педагог қызметін ұйымдастыру қағидаттары, ЕБҚ бар білім алушыларды тиімді оқытуды және жан-жақты дамытуды қамтамасыз ететін жұмыстың мазмұнын, әдістері мен нысандарын таңдау ерекшеліктері қарастырылады. Маңызды құрамдас бөлігі – білім беру процесін құжаттау және отбасымен, мамандармен өзара әрекеттесу арқылы қолайлы әрі қолдаушы орта қалыптастыру. Бұл модульді меңгеру педагогтерде сапалы және инклюзивті дене тәрбиесі білімін қамтамасыз етуге қажетті құзыреттерді қалыптастыруға ықпал етеді.

7) Дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамытудың педагогикалық шарттары.

Модульдің негізгі мақсаты – педагогтерді кәсіби дамуда үздіксіз жетілдіру, өзгерістерге бейімделу, психологиялық әл-ауқатты қолдау және білім беру үдерісінің барлық қатысушыларымен тиімді өзара әрекеттесу үшін қажетті білім мен дағдыларға қаруландыру. Осы модульді зерделеу кезінде тыңдаушылар дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігінің заманауи моделімен танысады, педагогикалық қызметтің негізгі нормасы ретінде үнемі оқытудың, өзін-өзі тәрбиелеудің және өзгермелі жағдайларға бейімделудің маңыздылығын түсінеді. Модуль дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын заманауи талаптарды ашып, коммуникативтік дағдылар мен педагогикалық қарым-қатынас мәдениетін дамытуға ерекше назар аударады. Оқушылармен, ата-аналармен және әріптестермен өзара әрекеттесудің тиімді әдістері, сондай-ақ сабақ барысында топтық процестерді басқару қарастырылады. Педагогтің кәсіби ұтқырлығын қалыптастыруға, оның өзгерістерге дайындығына және оқытудың инновациялық әдістерін енгізуге ерекше назар аударылады. Модуль қазіргі білім беру ортасының заманауи жағдайларында жұмыс істеуге психологиялық дайындық аспектілерін қамтиды, эмоционалды күйзелісті алдын алу, педагогтің психологиялық денсаулығы мен тұрақтылығын қолдау механизмдерін қарастырады.

Модульді игеру нәтижесінде дене шынықтыру педагогтері оқу процесін тиімді ұйымдастыра алады, коммуникацияны сауатты құра алады және кәсіби денсаулықты сақтай алады, бұл дене тәрбиесі саласындағы табысты педагогикалық қызметтің негізгі шарты болып табылады.

Бағдарламаның оқу-тақырыптық жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Дәріс	Практикалық жұмыс	Шеберлік сыныбы	Барлығы
1	Қазіргі дене тәрбиесінің нормативтік-құқықтық негіздері	4	0	0	4
1.1	«Білім туралы» ҚР Заңындағы, «Дене шынықтыру және спорт туралы» ҚР Заңындағы, «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңындағы, «Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысындағы өзгерістерге шолу. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. «Қазақстан Республикасында 2025-2030 жылдарға арналған инклюзивті саясат тұжырымдамасын бекіту туралы».	2			2

1.2	Орта білім беру ұйымдарында «Дене шынықтыру» пәнін оқыту саласындағы нормативтік-құқықтық құжаттар: бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттары. «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу жоспарлары мен бағдарламалары: өзгерістерді талдау және жаңа талаптар.	2			2
2	Жеке өсу мен мотивацияның психологиялық-педагогикалық негіздері	3	0	0	6
2.1	Жас және педагогикалық психологияның негіздері. Әр түрлі жастағы балалардың психологиялық ерекшеліктері. Даму дағдарыстары және олардың физикалық белсенділікке әсері. Моторикадағы, қабылдаудағы және мотивациядағы жеке айырмашылықтар.	2			2
2.2	Спорт және физикалық белсенділігі психологиясы: оқушылардың дене шынықтырумен айналысуына ішкі және сыртқы мотивация. Физикалық белсенділіктегі қорқыныштар мен кедергілер (сәтсіздіктен қорқу, қысылу, ұялшақтық). Мектеп оқушыларының салауатты өмір салтын ұстануға тұрақты әдет қалыптастыру.	2			2
2.3	Мектеп ортасындағы дене шынықтырудың әлеуметтік-психологиялық және тәрбиелік қызметі. Оқушылардың әлеуметтенуі: кезеңдері, шарттары, факторлары. Құндылық бағдарлары мен моральдық нормаларды тәрбиелеу. Физикалық белсенділіктің эмоционалды жағдайға және психикалық денсаулыққа әсері. Қорқыту мен агрессивті мінез-құлықтың алдын алу.	2			2
3	Дене шынықтыруды оқытудың заманауи стратегиялары мен технологиялары	7	8	5	20
3.1	Қазіргі білім беру мен тәрбиелеу жүйесіндегі дене шынықтырудың мақсаттары, міндеттері және күтілетін нәтижелері.	1			1
3.2	Дене шынықтыруды оқытудағы заманауи педагогикалық технологиялар.	1	1	1	3
3.3	Дене шынықтыру сабақтарында білім алушыларға сараланған және жеке көзқарас: жас және физиологиялық ерекшеліктерді есепке алу. Оқушылардың дайындығы мен мүмкіндіктерінің әртүрлі деңгейлеріне тапсырмаларды бейімдеу әдістері мен әдістері.	1	2	1	3
3.4	Дене шынықтыру сабақтарындағы денсаулықты сақтау және денсаулықты қалыптастыру технологиялары: Салауатты өмір салтына деген мотивацияны қалыптастыру әдістемесі. Түзетуші-дамытушы жаттығулар, шаршаудың және жарақаттардың алдын алу. Оқушылардың қозғалыс белсенділігіне қойылатын жүктеме мен нормалар.	2	1	1	4
3.5	Дене шынықтыру пәні бойынша оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі: критерийлер мен дескрипторларды әзірлеу, формативті және жиынтық бағалау.	1	2	1	4

3.6	Дене тәрбиесі шеңберінде сабақтан тыс іс-шараларды және спорттық-бұқаралық жұмыстарды ұйымдастыру	1	2	1	4
4	Дене шынықтыруды оқытудың цифрлық трансформациясы: ЖИ, геймификация және денсаулық сақтау технологиялары	4	4	4	12
4.1	AI-құралдарын пайдалану (мысалы, ChatGPT, Deepseek – ақпарат іздеу үшін, Gamma – презентация жасау үшін, дизайн – Canva, Ms Designer, суреттер – Leonardo және т.б.). Аттестациялық платформалар – Ұста, Марапат және Egov порталы.	1	1	1	3
4.2	Дене шынықтыру оқу процесінде цифрлық құралдарды пайдалану: қозғалыс белсенділігін талдауға арналған платформалар (Kinect, Fora Vision, LearningApps.org.). Жаттығуды жоспарлауға арналған қосымшалар (MyFitnessPal, Strava, Google Fit, Class time). Автоматтандырылған бағалау жүйелері: датчиктер және wearables (смарт сағат, фитнес-трекерлер, смарт-көзілдірік және т.б.).	1	1	1	3
4.3	Спорттық педагогикадағы жасанды интеллект: компьютерлік көру арқылы қозғалыс техникасын талдау. ЖИ негізіндегі жүктемелерге арналған жеке ұсыныстар.	1	1	1	3
4.4	Дене шынықтыруда ойын технологиясын қолдану: QR-квесттер, челленджер, симуляторлар. Zumba Fitness, Nike Training Club сияқты қосымшалар.	1	1	1	3
5	Қозғалыстағы белсенді оқыту стратегиялары. Мектеп бағдарламасындағы спорт: тәсілдер, әдістер, стратегиялар. Спорт түрлері бойынша қозғалмалы ойындар	8	8	8	24
	Оқу бағдарламасының бөлімдеріндегі заманауи оқыту әдістері:				
5.1	Жеңіл атлетика: жаңа әдістер, жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Жаттығу жүктемелерін бейімдеу (жасын, жынысын, дайындық деңгейін ескере отырып)	1	1	1	3
5.2	Гимнастика: жаңа әдістер, жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Жаттығу жүктемелерін бейімдеу (жасын, жынысын, дайындық деңгейін ескере отырып)	1	1	1	3
5.3	Волейбол: оқытудың заманауи тәсілдері. жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Қойылған міндеттерді шешу үшін қаражат таңдаудың тиімділігі. Жетекші ойындар мен ойын жаттығуларының деңгейін оқушылардың қабілеттеріне сәйкестендіру.	1	1	1	3
5.4	Баскетбол: оқытудың заманауи тәсілдері. жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Қойылған міндеттерді шешу үшін қаражат таңдаудың тиімділігі. Жетекші ойындар мен ойын жаттығуларының деңгейін оқушылардың қабілеттеріне сәйкестендіру.	1	1	1	3
5.5	Футбол: оқытудың заманауи тәсілдері. жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Қойылған міндеттерді шешу үшін қаражат таңдаудың тиімділігі. Жетекші ойындар мен ойын	1	1	1	3

	жаттығуларының деңгейін оқушылардың қабілеттеріне сәйкестендіру.				
5.6	Шаңғы / кросс жаттығулары: жарыс ережелеріндегі өзгерістер. Шаңғы және кросс жаттығуларын оңтайландыру: төзімділік әдістері, қозғалыс техникасы және заманауи технологияларды қолдану.	1	1	1	3
5.7	Ұлттық спорт түрлері: дәстүрлерді сақтау, оқыту әдістемесі, оқу үдерісіне ықпалдасу.	1	1	1	3
5.8	Бастауыш сынып оқушыларына арналған қозғалыс ойындары. Қойылған міндеттерді шешу үшін қаражат таңдаудың тиімділігі. Ойын деңгейі мен ойын жаттығуларының оқушылардың қабілеттеріне сәйкестігі	1	1	1	3
6	Дене шынықтыру сабақтарында қолжетімді және инклюзивті білім беру ортасын қалыптастыру.	4	2		6
6.1	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың ерекшеліктері.	1			1
6.2	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың психологиялық-педагогикалық сипаттамасы.	1			1
6.3	Әртүрлі нозологиялары бар білім алушыларға арналған дене шынықтыру бағдарламаларын бейімдеу және даралау тәжірибесі.	1	1		2
6.4	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқыту кезінде педагогтің қызметін ұйымдастырудың ерекшеліктері. Білім беру процесін ұйымдастыру принциптері, мазмұны, әдістері, іс-әрекетті құжаттау.	1	1		2
7	Дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігін дамытудың педагогикалық шарттары	4	2	2	8
7.1	Дене шынықтыру педагогінің кәсіби құзыреттілігіне қойылатын заманауи талаптар.	1			1
7.2	Коммуникативті құзыреттілік және педагогикалық қарым-қатынас мәдениеті. Оқушылармен, ата-аналармен, әріптестермен тиімді қарым-қатынас жасау. Сабақта топтық процестерді басқару.	2	1		3
7.3	Кәсіби ұтқырлық және өзгеруге дайындық. Оқыту тәсілдеріндегі икемділік, инновациялық қызмет.	2	1		3
7.4	Мұғалімнің қазіргі жағдайда жұмыс істеуге психологиялық дайындығы. Дене шынықтыру мұғалімінің эмоционалды шаршауы	1			1
	Барлығы:	39	24	17	80

Дәріс – 39 сағат, практикалық сабақ – 24 сағат, шеберлік сыныбы– 17 сағат.

Барлығы: 80 сағат.

Ескерту: 1 академиялық сағат-45 минут.

6. Оқу процесін ұйымдастыру

Курстар жеке/қашықтық режимінде өткізіледі. Мектепте «Дене шынықтыру» пәнін оқытудың басқа пәндерден айырмашылығында бір ерекшелік бар: теориялық білімді практикалық сабақтар мен спорттық ойындар арқылы меңгеруді біріктіреді. Орта білім берудің дене шынықтыру педагогі теориялық білімге де, практикалық дағдыларға да ие болуы керек. Осыған байланысты біліктілікті арттыру курстарының білім беру бағдарламасының оқу-тақырыптық жоспарындағы практикалық сабақтар мен шеберлік сыныптарға арналған сағаттар саны: дәрістер – 39 сағат (49%), практикалық сабақтар – 24 сағат (30%), шеберлік сыныбы – 17 сағат (21%), практика және шеберлік сыныптары сағаттарының жалпы көлемі – 51% құрайды.

Білім беру процесі оқытудың әртүрлі интерактивті формалары мен әдістерін қамтиды:

- теориялық материалды ұсынуға және негізгі мәселелерді талқылауға арналған дәрістер;

- практикалық сабақтар: жоспарлау дағдыларын жетілдіру, технологияларды қолдану, тестілік сабақтарды өткізу; нақты педагогикалық жағдайларды имитациялау және оңтайлы шешімдерді іздеу;

- шеберлік сыныптары: тәжірибелі педагогтердің озық әдістемелері мен технологияларын көрсету.

- мәселелерді бірлесе шешу және топтық жобалар: топтық жұмыс пен шығармашылық ойлауды дамыту. Тәжірибе алмасу, проблемалық жағдайларды шешу.

- рөлдік ойындар және кейс әдісі: нақты педагогикалық жағдайларды имитациялау және оңтайлы шешімдерді табу.

Тыңдаушылардың білімін бақылау және бағалау үшін: кіріс және шығыс тестілеу, модульдер бойынша аралық тестілеу, жобалау жұмысын қорғау (жеке немесе топтық) және қорытынды тестілеу жүргізіледі.

7. Бағдарламаны оқу-әдістемелік қамтамасыз ету

Курсты оқу-әдістемелік қамтамасыз ету:

- әдістемелік ұсынымдар мен құралдар;
- бейнематериалдар (қажет болған жағдайда);
- интернет-ресурстар;
- үлестірме материалдар;
- әр модуль бойынша презентациялар;
- сабақтарды жоспарлауға және жеке бағдарламаларды құруға арналған шаблондар;

- диагностикалық материалдар мен бағалау құралдарының мысалдары.

8. Оқу нәтижелерін бағалау

Оқыту нәтижелерін бағалау жүргізіледі:

- кіру тестілеуі: тыңдаушылардың білімі мен қажеттіліктерінің бастапқы деңгейін анықтау;
- модульдер бойынша аралық тестілеу: әр модульдің материалын игеруді бағалау;
- қорытынды тестілеу: курстың барлық материалдарын қамтиды. Курсты сәтті аяқтау үшін дұрыс жауаптардың 60% және одан жоғары балл жинау қажет (20 сұрақтың кем дегенде 12 ұпайы). Әрбір дұрыс жауап үшін 1 балл беріледі;
- курстарға қанағаттану бойынша сауалнама: бағдарламаны одан әрі жетілдіру үшін кері байланыс жинау.

9. Курстан кейінгі сүйемелдеу

Педагогтердің тұрақты кәсіби өсуін қамтамасыз ету және алған білімдерін практикаға енгізу үшін курстан кейінгі сүйемелдеу көзделеді:

- жыл бойы әдістемелік қолдау: өзекті мәселелер бойынша вебинарлар, онлайн-консультациялар, семинарлар өткізу;
- педагогтерді кәсіби конференцияларға, семинарларға және дөңгелек үстелдерге қатысуға тарту;
- тәжірибе алмасу, кейстерді талқылау және жобалармен бірлесіп жұмыс істеу үшін желілік қауымдастық құру;
- үздік тәжірибелерді жариялау;
- «Дене тәрбиесі жаршысы» ғылыми-практикалық журналында және БАҚ-та педагогтердің үздік тәжірибелері мен ғылыми әзірлемелерін жариялау.

10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Негізгі әдебиеттер:

1. Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты – Астана, 2025.
2. Жалпы білім беретін мектептерге арналған «Дене шынықтыру» пәні бойынша үлгілік оқу бағдарламалары – ҚР БҒМ, 2022.
3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы
4. «Дене шынықтыру және спорт туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, 2022.
5. «Педагог мәртебесі туралы» ҚР Заңы
6. «Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы.

7. «Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы».

8. ДДҰ-ның физикалық белсенділік және жүріс-тұрыстың азаюы бойынша ұсыныстары <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/337001/9789240014909rus.pdf>

9. Электронды күнделік. <https://portal.kundelik.kz/ru> Қазақстан Республикасының мұғалімдері мен оқытушыларына арналған жүйелі әдістемелік кешен. Smk.edu.kz

Қосымша әдебиеттер:

1. Баишева, Г. Ж. Формирование функциональной грамотности учащихся средствами физической культуры. — Павлодар: ИнЕУ, 2022.

2. Дене шынықтыру сабақтарына цифрлық технологияларды енгізу бойынша әдістемелік ұсынымдар - ҚР БҒМ, 2021 ж.

3. Смагулов, А. Е. Цифровая педагогика в физическом воспитании. — Астана: «Өрлеу» ҰБАО, 2020.

4. Тиімді жұмыс жасау мен өзара әрекеттесу үшін платформалар, құралдар және қосымшалар: ChatGPT, Deepseek, Google Forms, Gamma, Ms designer, Canva, Padlet, Kahoot, ClassDojo, Kinect, Fora Vision, MyFitnessPal, Strava, Google Fit, Classtime, LearningApps.org.

5. Баишева, Г. Ж. Формирование функциональной грамотности учащихся средствами физической культуры. — Павлодар: ИнЕУ, 2022.

6. Туркебаев С.К. Физическая культура: теория и методика преподавания в школе. — Алматы: Қазақ университеті, 2021.

7. Виленский М.Я., Носко Ю.М. Методика преподавания физической культуры в школе. — М.: Академия, 2020.

8. Айтказина А.Е. Волейбол: методика преподавания в условиях школьного образования. — Алматы: КазНПУ им. Абая, 2020.

9. Тажибаева Ж.М. Методика преподавания гимнастики в образовательных организациях РК. — Караганда: КарГУ, 2021.

10. Алиев Е.К. Гандбол: учебное пособие для тренеров и педагогов. — Алматы: РИПКСО, 2022.

11. Куанышев А.Т. Кроссовая подготовка и лыжный спорт в школьной программе: методические рекомендации. — Уральск: ЗКГУ, 2023.

12. Д.К. Темиртасов. Гимнастика с методикой преподавания — Павлодар: ИнЕУ, 2021. Монография охватывает историю гимнастики, терминологию, средства, профилактику травм, методику преподавания и тестирование.

13.«Психолого-медициналық-педагогикалық консультациялардың ұйымдастырушылық-әдістемелік негіздері» /әдістемелік ұсынымдар А.К. Ерсарина — Алматы: АИБД ҰҒПО, 2023ж. — 81 бет.

<https://specialedu.kz/beta/upload/files/10.%20%D0%9F%D0%9E%20%D0%9F%D0%9C%D0%9F%D0%9A.pdf>

14. ЕБҚ балаларға жалпы білім беру ұйымдарында психологиялық қолдау көрсету/ әдістемелік ұсынымдар А.К. Ерсарина — Алматы: АИБД ҰҒПО, 2022. - 142 б. <https://bolashakcharity.kz/wp-content/uploads/1.-psihologicheskoe-soprovozhdenie-detej-s-osobymi-obrazovatelnyimi-potrebnostyami-v-obshheobrazovatelnyh-organizacziyah.pdf>

15. ЕБҚ балаларға педагог-ассистенттің білім беру ұйымдарында қолдау көрсету / әдістемелік ұсынымдар / Е.В. Егорова, Ж.Б. Аханова, Д.Х. Култаев - Алматы: АИБД ҰҒПО, 2022. 42 б. https://special-edu.kz/beta/upload/files/2022/Egorova_Akhanova22.pdf

16. ЕБҚ мектеп оқушыларына арналған жалпы орта білім беру мектептеріндегі оқу-тәрбие үрдісін даралау/ әдістемелік ұсынымдар И.Г. Елисеева - Алматы: АИБД ҰҒПО, 2021, 62 б. <https://special-edu.kz/news/125/single/111>

17. Интеллектуалдық қабілеті төмен, есту қабілеті бұзылған және көру қабілеті нашар балаларға арналған арнайы білім беру үшін оқу құралдары мен оқу-әдістемелік кешендер (ОӘК). <https://special-edu.kz/customtextbooks>

18. ЕБҚ балаларға арналған типтік оқу бағдарламалары (бастапқы білім) № 51 бұйрық <https://special-edu.kz/eduprogOOP>

19. ЕБҚ балаларға арналған типтік оқу бағдарламалары (орта білім) № 469 бұйрық <https://special-edu.kz/eduprogOOP>